

บทที่ 3

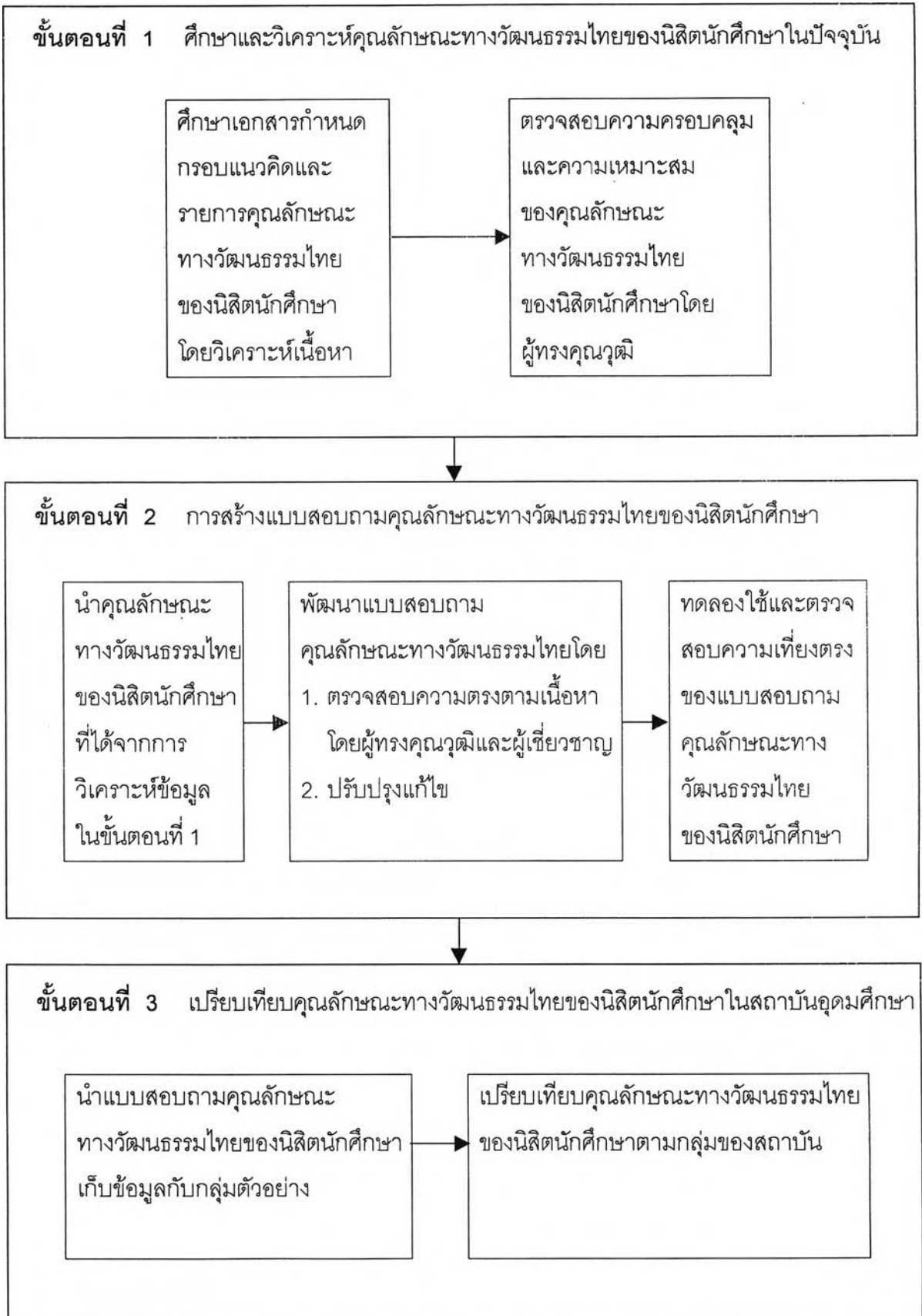
วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษาในสถาบัน
อุดมศึกษา สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมี
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษา
ในปัจจุบัน
- ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแบบสอบถามคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษา
- ขั้นตอนที่ 3 การเปรียบเทียบคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษา
สถาบันอุดมศึกษา

จากขั้นตอนทั้ง 3 ขั้นตอน ผู้วิจัยสรุปวิธีดำเนินการวิจัยดังแผนภูมิ

แผนภูมิที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยการวิเคราะห์คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษา

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษาในปัจจุบัน

ในการศึกษาและวิเคราะห์คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษาในปัจจุบัน ดำเนินการวิจัย 2 ขั้นตอน ดังนี้

1.1 การศึกษาเอกสารเพื่อกำหนดกรอบแนวคิด และรายการคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทย โดยการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทย จำนวน 30 รายการ แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหา (สุภางค์ จันทวานิช, 2540) โดยมีเกณฑ์ในการคัดเลือกเอกสาร ดังนี้

1.1.1 เป็นเอกสารที่ปรากฏในรูปของบทความ ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ผลการประชุมสัมมนา ผลการวิจัย คำสอนที่กำหนดหรือเขียนหรือเสนอโดยผู้รู้ ผู้เชี่ยวชาญ ผู้สอน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมไทย ซึ่งปรากฏอยู่ในวารสารวิชาการ หนังสือ สิ่งพิมพ์ รายงานการประชุมสัมมนา รายงานผลการวิจัย วิทยานิพนธ์ ข้อมูลทางอินเทอร์เน็ต และเอกสารอื่น ๆ

1.1.2 คำหรือข้อความที่ปรากฏในเอกสารข้อ 1.1.1 จะปรากฏภายใต้คำหรือข้อความที่ปกป้องหรือบ่งชี้เกี่ยวกับคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทย ได้แก่ คนไทย ลักษณะไทย คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทย คุณลักษณะไทยที่พึงประสงค์ วัฒนธรรมไทย ระเบียบสังคมไทย ประเพณีไทย เมืองไทย การพัฒนาวัฒนธรรม การอนุรักษ์วัฒนธรรม

1.1.3 รายชื่อเอกสารที่คัดเลือกตามเกณฑ์ที่กำหนด จำนวน 30 รายการ ดังนี้

1.1.3.1 ลักษณะสังคมไทย โดย ไพฑูรย์ เครือแก้ว ณ ลำพูน, 2515

1.1.3.2 การทดลองการถ่ายทอดมรดกทางวัฒนธรรมท้องถิ่นแก่วัยรุ่น
ในจังหวัดเชียงใหม่, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
โดย ชนิดา วิทยวุฒิเกียรติ, 2524

1.1.3.3 เมืองไทยของเรา เล่ม 1 โดยคณะกรรมการเฉพาะกิจจัดทำ
หนังสือเกี่ยวกับประเทศไทยสำหรับเยาวชน, 2526

1.1.3.4 เมืองไทยของเรา เล่ม 2 โดยคณะกรรมการเฉพาะกิจจัดทำ
หนังสือเกี่ยวกับประเทศไทยสำหรับเยาวชน, 2526

1.1.3.5 แนวทางพัฒนาวัฒนธรรมในโรงเรียน, วารสารครูปริทรรศน์
โดย วิบูลย์ แซ่มชื่น, 2526

1.1.3.6 บทบาทของการศึกษาในการพัฒนาวัฒนธรรม, วารสารวัฒนธรรมไทย
โดย เฉลียว มณีเลิศ, 2529

- 1.1.3.7 สังคมไทยกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม, วารสารการศึกษาแห่งชาติ
โดย เปรื่อง เปลี่ยนสายสืบ, 2529
- 1.1.3.8 มหาวิทยาลัยกับสังคมไทย, วารสารการศึกษาแห่งชาติ
โดย วิทย์ วิศวเวทย์, 2529
- 1.1.3.9 ปัญหาในสังคมไทยกับการอนุรักษ์วัฒนธรรม, วารสารการศึกษา
แห่งชาติ โดย เปรื่อง เปลี่ยนสายสืบ, 2529
- 1.1.3.10 รวมเรื่องเกี่ยวกับวัฒนธรรม โดย พระยาอนุমানราชธน, 2531
- 1.1.3.11 พื้นฐานวัฒนธรรมไทย โดย ผศ.สุพิศวง ธรรมพันทา, 2532
- 1.1.3.12 วัฒนธรรมกับการพัฒนา โดย พระเทพเวที (ปยุตต์ ปยุตโต), 2532
- 1.1.3.13 ภาษากับวัฒนธรรม โดย ผศ.ทิพย์สุดา นัยทรัพย์, 2535
- 1.1.3.14 สังคมและวัฒนธรรมไทย ค่านิยม:ครอบครัว:ศาสนา ประเพณี
โดย รศ.สุพัตรา สุภาพ, 2536
- 1.1.3.15 วัฒนธรรมและประเพณีไทย
โดย ท่านผู้หญิง พัว อนุรักษ์ราชมณฑลเชียร, 2536
- 1.1.3.16 ปัจจัยต่อการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษา
ในประเทศไทย, เอกสารประกอบโครงการประชุมวิชาการเรื่อง
“บทบาทอาจารย์ในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม”
โดย ดร.สมหมาย จันทรเรือง, 2537
- 1.1.3.17 ในหลวงกับวัฒนธรรม, เอกสารประกอบโครงการประชุมวิชาการ
เรื่อง “บทบาทอาจารย์ในการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม”
โดย ท่านผู้หญิง สมโรจน์ สวัสดิกุล ณ อยุธยา, 2537
- 1.1.3.18 การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรมของสถาบันอุดมศึกษา, เอกสาร
ประกอบโครงการประชุมวิชาการเรื่อง “บทบาทอาจารย์ในการ
ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรม”
โดย รองศาสตราจารย์ ดร.วราภรณ์ บวรศิริ, 2537
- 1.1.3.19 เพื่อความเข้าใจวัฒนธรรม โดย ดร.เอกวิทย์ ณ ถลาง
สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2538
- 1.1.3.20 การศึกษาคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยที่พึงประสงค์ของ
นักเรียนประถมศึกษาในทศวรรษหน้า ตามทัศนะของผู้เชี่ยวชาญ
ด้านวัฒนธรรม, วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต
โดย นางนิรมล หันหาบุญ, 2538

- 1.1.3.21 การพัฒนาระบบการศึกษา กระบวนการบริหาร และจัดการพัฒนาระบบ, เอกสารประกอบการสัมมนาเพื่อจัดทำแผนการศึกษาและการพัฒนาระบบฉบับที่ 1 โดย กระทรวงศึกษาธิการ, 2538
- 1.1.3.22 มองสังคมไทยในยุคโลกาภิวัตน์ โดย สรัญญา พาณิชย์กุล, 2538
- 1.1.3.23 พัฒนาระบบและพฤติกรรมของไทย โดย ผศ.วิเชียร รักการ, 2539
- 1.1.3.24 พัฒนาระบบไทยในกระแสโลกาภิวัตน์, วารสารพัฒนาระบบไทย โดย สมพจน์ จันทร์เที่ยง, 2539
- 1.1.3.25 การวิเคราะห์พัฒนาระบบนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาไทย, วิทยานิพนธ์ดุสิตวิทยานิพนธ์ โดย นภาพร แก้วนิมิตชัย, 2539
- 1.1.3.26 ทศวรรษสืบสานพัฒนาระบบเพื่อการพัฒนา, วารสารพัฒนาระบบไทย โดย แดงด้อย มาลี, 2540
- 1.1.3.27 พัฒนาระบบไทยกับกระบวนการเปลี่ยนแปลงสังคม โดย ฉัตรทิพย์ นาถสุภา, 2540
- 1.1.3.28 พัฒนาระบบไทยกับยุคโลกาภิวัตน์ โดย ฯพณฯ เปรม ติณสูลานนท์, 2540
- 1.1.3.29 วิสัยทัศน์ประเทศไทยด้านการศึกษา สังคม พัฒนาระบบและศาสนา มุมมองของสมาคมนักเรียนทุนรัฐบาลไทย โดย สมาคมนักเรียนทุนรัฐบาลไทย, 2541
- 1.1.3.30 ความเข้มแข็งของสังคมไทย การลงทุนทางพัฒนาระบบไทย, วารสารพัฒนาระบบไทย โดย ชะวัชชัย ภาคิณธู, 2541

1.2 นำกรอบแนวคิดและรายการคุณลักษณะทางพัฒนาระบบไทยไปให้ผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาระบบและผู้เชี่ยวชาญด้านอุดมศึกษา จำนวน 8 คน (ภาคผนวก ข) พิจารณาตรวจสอบความครอบคลุมและความเหมาะสมของรายการคุณลักษณะทางพัฒนาระบบไทย โดยให้ผู้เชี่ยวชาญแสดงความคิดเห็นแล้วให้คงรายการคุณลักษณะไว้ หรือให้ตัดออกและให้ความคิดเห็นเพิ่มเติม โดยส่งกรอบแนวคิดและรายการคุณลักษณะทางพัฒนาระบบไทยของนิสิตนักศึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญก่อน แล้วจึงไปพบสัมภาษณ์ความคิดเห็น ทั้งนี้ได้กำหนดคุณสมบัติของผู้เชี่ยวชาญดังนี้

1.2.1 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านพัฒนาระบบ และมีประสบการณ์การทำงานด้านพัฒนาระบบไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 4 คน

1.2.2 เป็นนักวิชาการอุดมศึกษา และมีประสบการณ์ด้านพัฒนานิสิตนักศึกษาไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 4 คน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างแบบประเมินคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษา

ในขั้นตอนนี้ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

2.1 นำผลที่ได้จาก 1.2 แล้วนำรายการคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยพัฒนาเป็นแบบสอบถามคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษา โดยปรับรายการคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษาแต่ละรายการให้เป็นพฤติกรรมในการประเมินตนเองของนิสิตนักศึกษา เป็นลักษณะการประเมินแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ และนำแบบสอบถามไปตรวจสอบประสิทธิภาพ ดังนี้

2.1.1 นำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรมและผู้เชี่ยวชาญด้านวิชาการอุดมศึกษา จำนวน 10 คน (ภาคผนวก ข) ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา (Validity) ทั้งนี้กำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจแบบประเมิน ดังนี้

2.1.1.1 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านวัฒนธรรม และมีประสบการณ์การทำงานด้านวัฒนธรรมไม่น้อยกว่า 10 ปี จำนวน 4 คน

2.1.1.2 เป็นผู้เชี่ยวชาญด้านอุดมศึกษา และมีประสบการณ์ในการทำงานด้านนิสิตนักศึกษาไม่น้อยกว่า 5 ปี จำนวน 6 คน

2.2 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินตามความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยความเห็นชอบของอาจารย์ที่ปรึกษา ได้แก่ การแก้ไขข้อความที่ซ้ำซ้อน ปรับภาษาที่ใช้ให้อ่านเข้าใจง่าย โดยใช้เกณฑ์ความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญร้อยละ 80 ได้แบบสอบถามคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษา ดังต่อไปนี้ (ภาคผนวก ก)

2.2.1 สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของนิสิตนักศึกษา จำนวน 4 ข้อ

2.2.2 คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยด้านจารีตประเพณี จำนวน 34 ข้อ ประกอบด้วย ความกตัญญูรู้คุณ 5 ข้อ การกล้ารับผิด กล้าเผชิญต่อความจริง 6 ข้อ การรักษาความยุติธรรม 4 ข้อ การมีแนวความคิดต่อสัมมาอาชีพ 7 ข้อ การรักษาคำพูด 4 ข้อ การเป็นคนมีเหตุผล 8 ข้อ

2.2.3 คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยด้านขนบประเพณี จำนวน 23 ข้อ ประกอบด้วย การรู้จักใช้สิทธิ 4 ข้อ การเคารพกฎหมาย 5 ข้อ การปฏิบัติหน้าที่และมีระเบียบในการทำงาน 7 ข้อ การมีวินัย 7 ข้อ

2.2.4 คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยด้านธรรมเนียมประเพณี จำนวน 21 ข้อ ประกอบด้วย การรักษาจรรยาบรรณและเคารพต่อบุคคลและสิ่งควรเคารพตามกาลเทศะ 9 ข้อ การวางตัว 7 ข้อ การรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น 5 ข้อ

- 2.2.5 คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยด้านการเรียน จำนวน 10 ข้อ
- 2.2.6 คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยด้านสังคมและเพื่อน จำนวน 9 ข้อ
- 2.2.7 คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยด้านศาสนา จำนวน 5 ข้อ
- 2.2.8 คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยด้านศิลปะและการแต่งกาย จำนวน 8 ข้อ
- 2.2.9 คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยด้านการเมือง จำนวน 6 ข้อ
- 2.2.10 คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยด้านการใช้ภาษา จำนวน 11 ข้อ
- 2.2.11 คุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยด้านการใช้ชีวิตประจำวัน จำนวน 13 ข้อ

2.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ จำนวน 80 คน ในภาคต้น ปีการศึกษา 2544 แล้วจึงนำผลที่ได้จากการทดลองใช้แบบประเมินตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีหาค่าคงที่ภายในด้วยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าคงที่ภายในเท่ากับ 0.9674

ขั้นตอนที่ 3 เปรียบเทียบคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษาในสถาบันอุดมศึกษา

ในขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

3.1 ประเมินคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษาในปัจจุบัน โดยให้นิสิตนักศึกษาประเมินตนเองตามแบบสอบถามคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทย ดังรายละเอียดเกี่ยวกับประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

3.1.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนิสิตนักศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ปีการศึกษา 2544 มหาวิทยาลัยจำกัดรับ สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย จำนวน 38 แห่ง ประกอบด้วยสถาบันรัฐบาล 17 แห่ง และสถาบันเอกชน 19 แห่ง จำนวนประชากรทั้งสิ้น 371,127 คน โดยจำแนกมหาวิทยาลัยตามสถานที่ตั้งตามภูมิภาคดังนี้

ตารางที่ 1 ประชากรจำแนกตามมหาวิทยาลัยและสถานที่ตั้งมหาวิทยาลัยตามภูมิภาค

มหาวิทยาลัยของรัฐ		มหาวิทยาลัยของเอกชน	
ชื่อมหาวิทยาลัย	ประชากร	ชื่อมหาวิทยาลัย	ประชากร
<u>ภาคกลางและภาคตะวันออก</u>		<u>ภาคกลางและภาคตะวันออก</u>	
1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	18,091	1. มหาวิทยาลัยกรุงเทพ	20,968
2. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	22,890	2. มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต	11,075
3. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์	20,217	3. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี มหานคร	8,603
4. มหาวิทยาลัยมหิดล	10,943	4. มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต	14,259
5. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	11,527	5. มหาวิทยาลัยรังสิต	11,152
6. มหาวิทยาลัยศิลปากร	6,619	6. มหาวิทยาลัยศรีปทุม	15,393
7. สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า เจ้าคุณทหารลาดกระบัง	11,898	7. มหาวิทยาลัยสยาม	13,530
8. สถาบันเทคโนโลยี พระจอมเกล้าพระนครเหนือ	10,910	8. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	19,645
9. มหาวิทยาลัยบูรพา	7,988	9. มหาวิทยาลัยหัวเฉียว เฉลิมพระเกียรติ	6,690
		10. มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ	15,135
		11. มหาวิทยาลัยเอเชียอาคเนย์	5,446
		12. มหาวิทยาลัยเกริก	1,709
		13. มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น	3,049
		14. มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย	1,009
		15. มหาวิทยาลัยเจ้าพระยา	1,402
		16. มหาวิทยาลัยคริสเตียน	1,103

มหาวิทยาลัยของรัฐบาล		มหาวิทยาลัยของเอกชน	
ชื่อมหาวิทยาลัย	ประชากร	ชื่อมหาวิทยาลัย	ประชากร
<u>ภาคเหนือ</u>		<u>ภาคเหนือ</u>	
10. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	17,586	17. มหาวิทยาลัยพายัพ	8,619
11. มหาวิทยาลัยนเรศวร	11,699		
12. มหาวิทยาลัยแม่โจ้	5,705		
<u>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</u>		<u>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</u>	
13. มหาวิทยาลัยขอนแก่น	14,868	18. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	3,836
14. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	10,967	19. มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	6,600
15. มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	3,389		
<u>ภาคใต้</u>			
16. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์	13,377		
17. มหาวิทยาลัยทักษิณ	3,230		
รวม	201,904	รวม	169,223

กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัยเป็นนิสิตศึกษาชั้นปีที่ 1-4 ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544 ดำเนินการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Random) โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 สุ่มกลุ่มตัวอย่างจากมหาวิทยาลัยของรัฐบาลและเอกชนตามภูมิภาค โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างตามภูมิภาคได้กลุ่มตัวอย่าง 8 มหาวิทยาลัย โดยแต่ละภูมิภาคใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีจับสลากชื่อมหาวิทยาลัย ภูมิภาคละ 1 มหาวิทยาลัย ยกเว้นภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียงเหนือจำนวน 2 มหาวิทยาลัย ส่วนภาคใต้ยกเว้นการสุ่ม เนื่องจากไม่มีมหาวิทยาลัยเอกชนที่สามารถสุ่มตัวอย่างเพื่อเปรียบเทียบได้ ได้กลุ่มตัวอย่างดังตารางที่ 2

ขั้นตอนที่ 2 เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างมหาวิทยาลัยแล้ว สุ่มกลุ่มตัวอย่างนิสิตนักศึกษา โดยใช้วิธีการสุ่มตามตารางยามาเน ให้มีค่าความคลาดเคลื่อนเท่ากับ .05 ค่าความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 3,070 คน

ตารางที่ 2 ประชากรและกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามมหาวิทยาลัยและสถานที่ตั้งตามภูมิภาค

มหาวิทยาลัยของรัฐบาล			มหาวิทยาลัยของเอกชน		
มหาวิทยาลัย	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	มหาวิทยาลัย	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
<u>ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียง</u>			<u>ภาคกลางและภาคตะวันออกเฉียง</u>		
<u>ตะวันออก</u>			<u>ตะวันออก</u>		
1. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	18,091	390	1. มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย	19,645	390
2. มหาวิทยาลัยมหิดล	10,943	385	2. มหาวิทยาลัยรังสิต	11,152	385
<u>ภาคเหนือ</u>			<u>ภาคเหนือ</u>		
3. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่	17,586	390	3. มหาวิทยาลัยพายัพ	8,619	381
<u>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</u>			<u>ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ</u>		
4. มหาวิทยาลัยขอนแก่น	14,868	385	4. มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล	4,279	364
รวม	61,488	1,550	รวม	43,695	1,520

ขั้นตอนที่ 3 เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างแต่ละสถาบันแล้ว ผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามสาขาวิชา โดยใช้วิธีการสุ่มอย่างง่ายจาก 4 กลุ่มสาขาวิชาดังนี้

- ก. กลุ่มสาขาวิชาด้านมนุษยศาสตร์
- ข. กลุ่มสาขาวิชาด้านสังคมศาสตร์
- ค. กลุ่มสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์
- ง. กลุ่มสาขาวิชาด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์

3.1.2 เครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของนิสิตนักศึกษา เป็นแบบเติมข้อความและเลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษา ด้านจารีตประเพณี จำนวน 34 ข้อ ด้านขนบประเพณี จำนวน 23 ข้อ ด้านธรรมเนียมประเพณี จำนวน 21 ข้อ ด้านการเรียน จำนวน 10 ข้อ ด้านสังคมและเพื่อน จำนวน 9 ข้อ ด้านศาสนา จำนวน 5 ข้อ ด้านศิลปะและการแต่งกาย จำนวน 8 ข้อ ด้านการเมือง จำนวน 6 ข้อ ด้านการใช้ภาษา จำนวน 11 ข้อ ด้านการใช้ชีวิตประจำวัน จำนวน 13 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Likert's Scale Type) มีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง นิสิตนักศึกษามีคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยในด้านนั้น
ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง นิสิตนักศึกษามีคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยในด้านนั้น
ในระดับมาก
- 3 หมายถึง นิสิตนักศึกษามีคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยในด้านนั้น
ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง นิสิตนักศึกษามีคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยในด้านนั้น
ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง นิสิตนักศึกษามีคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยในด้านนั้น
ในระดับน้อยที่สุด

การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการวิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ทำหนังสือถึงบัณฑิตศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อออกหนังสือถึงอธิการบดีของมหาวิทยาลัยทั้ง 8 สถาบัน เพื่อขออนุญาตเก็บข้อมูลจากนิสิตนักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2544
2. หลังจากได้รับอนุญาตจากมหาวิทยาลัยแล้ว ติดต่อประสานงานกับอาจารย์ เจ้าหน้าที่งานบริการการศึกษา และงานกิจการนิสิตนักศึกษาของแต่ละคณะเพื่อประสานงานในการแจกแบบประเมินคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทย
3. ในบางคณะวิชาและมหาวิทยาลัยอนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองได้ ผู้วิจัยดำเนินการด้วยตนเองในชั้นเรียนของนิสิตนักศึกษาในกรณีที่ไม่อนุญาตให้ผู้วิจัยเก็บด้วยตนเอง ผู้ประสานงานในแต่ละสถาบันจะเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลให้
4. เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยแล้ว ได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ จำนวน 2,476 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 80.65 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 จำนวนแบบสอบถามคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษาที่มีความสมบูรณ์

มหาวิทยาลัย	กลุ่มสาขาวิชา มนุษยศาสตร์		กลุ่มสาขาวิชา สังคมศาสตร์		กลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์ ปริสุทธิ		กลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์ ประยุกต์		รวม
	คณะ	จำนวน แบบ ประเมิน	คณะ	จำนวน แบบ ประเมิน	คณะ	จำนวน แบบ ประเมิน	คณะ	จำนวน แบบ ประเมิน	
รัฐบาล									
1. จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย	อักษร ศาสตร์	91	บัญชี	69	วิทยา ศาสตร์	109	วิศวกรรม ศาสตร์	68	337
2. มหาวิทยาลัย มหิดล	-	-	สังคม ศาสตร์ และ มนุษย ศาสตร์	} 29	วิทยา ศาสตร์	51	แพทย ศาสตร์ เภสัช ศาสตร์ ทันตแพทย ศาสตร์	21 51 41	} 193
3. มหาวิทยาลัย เชียงใหม่	มนุษย ศาสตร์	64	ศึกษา ศาสตร์	49	วิทยา ศาสตร์	88	แพทย ศาสตร์	69	270
4. มหาวิทยาลัย ขอนแก่น	มนุษย ศาสตร์ และสังคม ศาสตร์	} 112	ศึกษา ศาสตร์	53	วิทยา ศาสตร์	59	เภสัช ศาสตร์	94	318
เอกชน									
5. มหาวิทยาลัย หอการค้าไทย	มนุษย ศาสตร์	50	บริหารธุรกิจ บัญชี เศรษฐ ศาสตร์ นิติศาสตร์ นิเทศศาสตร์	47 42 23 47 39	วิทยา ศาสตร์	72	-	-	} 320

มหาวิทยาลัย	กลุ่มสาขาวิชา มนุษยศาสตร์		กลุ่มสาขาวิชา สังคมศาสตร์		กลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์ ปริสุทธิ		กลุ่มสาขาวิชา วิทยาศาสตร์ ประยุกต์		รวม
	คณะ	จำนวน แบบ ประเมิน	คณะ	จำนวน แบบ ประเมิน	คณะ	จำนวน แบบ ประเมิน	คณะ	จำนวน แบบ ประเมิน	
6. มหาวิทยาลัย รังสิต	ศิลป ศาสตร์	66	บริหาร ธุรกิจ	89	วิทยา ศาสตร์	80	พยาบาล ศาสตร์	99	334
7. มหาวิทยาลัย พายัพ	มนุษย ศาสตร์	100	นิติศาสตร์	98	วิทยา ศาสตร์	97	วิทยา ศาสตร์ การอาหาร	57	352
8. มหาวิทยาลัย วงศัขวลิตกุล	-	-	นิติศาสตร์ นิเทศ ศาสตร์ บริหาร ธุรกิจ เศรษฐ ศาสตร์	42 44 205 15	วิทยา ศาสตร์	46	-	-	352
รวม		483		891		602		500	2,476

3.1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษา นำมาวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

3.1.3.1 ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามตอนที่ 1 ด้านสถานภาพ และ ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับ เพศ ชั้นปี คณะวิชา และมหาวิทยาลัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจง ความถี่และหาค่าร้อยละ

3.1.3.2 ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามตอนที่ 2 เพื่อประเมินคุณลักษณะ ทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามเกณฑ์ของเบสท์ (Best, 1970) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.49	แสดงว่า	นิสิตนักศึกษามีคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทย ในด้านนั้นอยู่ในระดับน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย 1.50 – 2.49	แสดงว่า	นิสิตนักศึกษามีคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทย ในด้านนั้นอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 2.50 – 3.49	แสดงว่า	นิสิตนักศึกษามีคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทย ในด้านนั้นอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 3.50 – 4.49	แสดงว่า	นิสิตนักศึกษามีคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทย ในด้านนั้นอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 4.50 – 5.00	แสดงว่า	นิสิตนักศึกษามีคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทย ในด้านนั้นอยู่ในระดับมากที่สุด

3.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษาด้วยสถิติ ทดสอบที (t-test independent) ดังนี้

3.2.1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษา ระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐบาล และมหาวิทยาลัยของเอกชน

3.2.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษา ระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐบาลในภาคเหนือ และมหาวิทยาลัยเอกชนในภาคเหนือ

3.2.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษา ระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐบาลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมหาวิทยาลัยของเอกชนในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ

3.2.4 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษา ระหว่างมหาวิทยาลัยของรัฐบาลในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร และมหาวิทยาลัยของเอกชน ในภาคกลางและกรุงเทพมหานคร

3.2.5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษา ระหว่างมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานคร และมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค

3.3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคุณลักษณะทางวัฒนธรรมไทยของนิสิตนักศึกษาด้วยสถิติ ทดสอบเอฟ (f-test) ระหว่างกลุ่มคณะวิชาด้านมนุษยศาสตร์ กลุ่มคณะวิชาด้านสังคมศาสตร์ กลุ่มคณะวิชาด้านวิทยาศาสตร์บริสุทธิ์ กลุ่มคณะวิชาด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์